

Sygn. akt I ACa 569/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Górczanowska
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.) SSA Teresa Rak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **L. Ł. (1)**

przeciwko **K. Z. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 21 października 2016 r. sygn. akt I C 450/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3 321 zł (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden złotych) w tym 621 zł podatku od towarów i usług tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Grzegorz Krężolek SSA Barbara Górczanowska SSA Teresa Rak

Sygn. akt I ACa 569/17

UZASADNIENIE

Pozwem w postępowaniu nakazowym, powód L. Ł. (1) wniósł o zasądzenie od córki - pozwanej K. Z. (1) - kwoty 159 990,14 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 7 lipca 2014 r. do dnia zapłaty, o zasądzenie na jego rzecz prowizji komisowej w łącznej wysokości 250 zł, a także obciążenie pozwanej kosztami procesu.

W motywach żądania wskazał, że jest w posiadaniu weksla na kwotę 150 000 zł wystawionego w dniu 1 listopada 2013 r. przez pozwaną, w którym zobowiązała się do zapłaty wskazanej kwoty w terminie do 31 grudnia 2013 r.

Pomimo przedstawienia weksla i upływu terminu płatności, pozwana nie spełniła świadczenia, które wynikało z tego dokumentu

Na sumę dochodzoną przez remitenta- 159 990,14 zł składają się : suma wekslowa oraz 9 990,14 zł – tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 6 lipca 2014 r. Współtworzy ją również prowizja komisowa [250 zł], a podstawą do jej dochodzenia jest norma art. 48 ust. 1 pkt 2 prawa wekslowego.

Sąd Okręgowy w Krakowie wydał, w dniu 16 lipca 2014 r. , nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, uwzględniający żądanie pozwu w całości.

W zarzutach od tego orzeczenia pozwana domagała się jego uchylenia i oddalenia żądania ojca w całości i obciążenia go kosztami postępowania.

W swoim stanowisku procesowym podniosła , że wierzytelność , której podstawą jest wystawiony przez nią weksel nie istnieje.

Nie istnieje dlatego , że czynność prawna , z która związane było jego wystawienie jest nieważna. Podjęta została bowiem pod wpływem błędu , wywołanego podstępem powoda , a nadto warunkach bezprawnej groźby wobec matki pozwanej i byłej żony L. Ł. (1).

Rozwijając swoją argumentację wskazywała , iż od rodziców w drodze darowizny otrzymała lokal mieszkalny. Darowizna została przedsięwzięta w związku z toczącą się egzekucją wobec matki L. Ł. (2) celem uniknięcia jego zajęcia.

Przeniesienie własności tego lokalu na pozwaną było uwarunkowane zakazem jego zbycia przez obdarowaną, a zabezpieczeniem dochowania przez nią tego , wspólnie przez strony czynności prawnej , uzgodnionego zakazu był weksel , z którego obecnie ojciec dochodzi zapłaty, mimo , że mieszkanie nadal stanowi własność pozwanej.

Wystawienie weksla zostało spowodowane tym , iż ojciec groził „zniszczeniem” matki pozwanej.

Wobec skierowanego do niej wezwania o zapłatę sumy wekslowej pozwana odmówiła dobrowolnego spełnienia tego świadczenia , składając oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli , w ramach którego wystawiła weksel.

W odpowiedzi na te argumenty L. Ł. (1) zaprzeczył prawdziwości twierdzeń córki , a dodatkowo wskazywał na to , że pozwana nie dochowała terminu dla skutecznego uchylenia się od skutków oświadczenia woli.

Wyrokiem z dnia 21 października 2016r , Sąd Okręgowy w Krakowie :

- uchylił nakaz zapłaty z dnia 16 lipca 2014r , wydany w sprawie o sygnaturze I Nc 308/14 [pkt I] ,
- oddalił powództwo [pkt II] oraz
- zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę brutto 4 428 zł , tytułem kosztów procesu , które wyczerpywały się w wynagrodzeniu profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem , reprezentującym K. Z. (1) z urzędu [pkt III sentencji wyroku]

Za okoliczności niesporne pomiędzy stronami , Sąd Okręgowy uznał to , że :

Obydwie córki L. Ł. (1) i L. Ł. (2) , pozwana K. Z. (1) oraz I. Ł., po mężu N. , wystawiły , każda z osobna , z datą 1 listopada 2013r weksle własne , na podstawie których zobowiązywały się do zapłaty na rzecz remitenta - ojca L. Ł. (1) , na jego zlecenie , kwot po 150 000 złotych, w dniu 31 grudnia 2013r.

W zakresie okoliczności spornych Sąd I instancji ustalił następujące fakty doniosłe dla rozstrzygnięcia :

W dniu 24 sierpnia 2009 r. , na podstawie umowy darowizny małżonkowie L. Ł. (2) i L. Ł. (1) darowali K. Z. (1) całą nieruchomość stanowiącą działkę nr (...) o powierzchni 0,0352 ha, położoną w K. , obręb (...), objętą księgą wieczystą (...). Wartość darowizny strony określiły na kwotę 100 000 zł. Nieruchomość miała zabezpieczyć potrzeby mieszkaniowe obdarowanej Obecnie dom jest w stanie surowym zamkniętym.

L. Ł. (1) oraz L. Ł. (2) byli właścicielami nieruchomości lokalowe przy ul. (...) w K. oraz przy ul. (...) w K., objętych ustrojem wspólności ustawowej.

W 2013 r. małżonkowie darowali córce I. N. mieszkanie położone przy ul. (...).

W dniu 6 listopada 2013 r. na mocy umowy darowizny małżonkowie L. Ł. (2) i L. Ł. (1) darowali K. Z. (1) nieruchomość lokalową, stanowiącą lokal mieszkalny numer (...) wyodrębniony w budynku w K., przy ul. (...) wraz ze związanym z własnością tego lokalu udziałem w nieruchomości wspólnej - objętej księgą wieczystą nr (...). Wartość darowizny na rzecz pozwanej K. Z. (1) określono na kwotę 184 000 zł.

Na termin dokonania darowizny wpływ miała okoliczność poważnej choroby żony powoda L. Ł. (2) oraz fakt prowadzenia postępowania egzekucyjnego względem niej.

Weksel z którego powód wywodzi obecnie dochodzone roszczenie został wystawiony przez pozwaną K. Z. (1) celem zabezpieczenia przed sprzedażą lokalu przy ul. (...) w K. na rzecz osób trzecich, w szczególności powód nie chciał także, ażeby mieszkanie weszło do majątku małżonka córki. Mieszkanie stanowiące przedmiot darowizny nie miało być zwrotnie zwracane darczyńcom przez obdarowaną.

L. Ł. (1) nie mieszkał ze swoją żoną od 2006 r., odkąd nakazał jej opuszczenie wspólnie zajmowanego przez nich domu przy ul (...) w K.

W dniu 6 listopada 2013 r, w drodze umowy majątkowej małżeńskiej, L. Ł. (2) i L. Ł. (1) wyłączyli małżeńską majątkową wspólność ustawową i ustanowili rozdzielność majątkową, a każdy z małżonków miał zarządzać swoim majątkiem samodzielnie.

Małżonkowie byli skonfliktowani. Powód jest osobą porywczą. Obrzucał żonę wyzwiskami, podnosił głos na członków swojej rodziny oraz przejawiał tendencję do kontrolowania ich życia m. in poprzez kontrole komputerów, zakaz udziału w głosowaniu lub głosowanie zgodnie z jego wskazaniem, naruszanie prywatności korespondencji.

L. Ł. (2) zaciągnęła kredyt bankowy na prowadzenie własnej działalności gospodarczej, albowiem bo po usunięciu jej domu przy ul. (...) w K. przez męża nie mogła dalej pracować w gabinecie dentystycznym , zlokalizowanym w nim.

Wskutek wystąpienia u niej choroby w 2009 r., utraciła płynność finansową, co skutkowało zaprzestaniem spłacania kredytu, a następnie prowadzeniem postępowania egzekucyjnego wobec niej.

Także małżonek pozwanej , S. Z. (1) zaciągał kredyty na prowadzenie działalności gospodarczej, a matka K. Z. (1) pomagała mu w ich spłacie. Mimo tej pomocy nadal pozostały niewyrównane. Ojciec i teść tego rodzaju pomocy finansowej nie świadczył ani swojej żonie ani S. Z. W obawie przed zajęciem mieszkań małżonków L. Ł. (1) i L. Ł. (2) w toku postępowania egzekucyjnego, małżonkowie postanowili przekazać je na rzecz córek.

Po upuszczeniu domu przy ul. (...) – Ł. przeprowadziła się do swojego ojca, z którym zamieszkiwała do jego śmierci. Następnie - już po przeniesieniu prawa własności tego lokalu na I. N.- chciała się wprowadzić do mieszkania na ul. (...) w K. , na co powód przystał, pod warunkiem uiszczenia przez nią czynszu w kwocie 500 zł. Żona powoda wprowadziła się w 2014 r. i zapłaciła czynsz mężowi jedynie za pierwszy miesiąc Później, uznała , że nie jest do tego zobowiązana skoro lokal stanowi własność córki.

Z uwagi na brak płatności czynszu L. Ł. (1) zagroził, że jeżeli żona nie zapłaci zaległości to będzie dochodził świadczenia z weksla wystawionego przez K. Z. (1)

Wezwaniem z dnia 26 maja 2014 r. ojciec wezwał córkę do wykupu weksla, w terminie 7 dni od dnia doręczenia niniejszego wezwania. Pozwana pismem z dnia 10 września 2014 r. złożyła powodowi oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli polegającego na wystawieniu weksla, jako złożonego pod wpływem błędu i groźby. Pismo zostało nadane pocztą, w dniu 12 września 2014 r.

W czasie postępowania rozwodowego pomiędzy rodzicami pozwanej, żona wraz córkami, proponowały powodowi zwrotne przeniesienie własności jednego z lokali mieszkalnych w zamian za zwrot dokumentów obu weksli, ale oferta została odrzucona. L. Ł. (1) chciał otrzymać gotówkę.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 26 maja 2015 r. Sądu Okręgowego w Krakowie, orzeczono rozwód małżeństwa zawartego pomiędzy L. Ł. (1) a L. Ł. (2) – bez orzekania o winie.

Powód aktualnie zamieszkuje ze swoją matką W. Ł., która na jego rzecz przekazała własność nieruchomości przy ul. (...) w K.. Po przekazaniu własności powód zabiegał o usunięcie matki z nieruchomości, zwracał się do niej w sposób obelżywy, kierował pod jej adresem groźby, naruszał jej nietykalność cielesną. Rachunki związane z zamieszkiwaniem obu domowników pokrywa wyłącznie W. Ł..

W ramach oceny prawnej roszczenia powoda, które uznał za nieusprawiedliwione w jakiegokolwiek części, Sąd I instancji przede wszystkim nie podzielił stanowiska L. Ł. (1), w ramach którego, odwołując się do abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego twierdził, że skoro córka nie podnosiła zarzutów co do formalnej ważności samego dokumentu weksla, powództwo powinno zostać uznane za zasadne.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w warunkach takich, kiedy weksel do którego odwołuje się powód, jest wekslem własnym [i zupełnym w chwili wystawienia], który nie został puszczonej w obieg poprzez indos, w sytuacji sporu stron stosunku wekslowego, jest uprawnionym badać tzw. stosunek podstawowy, a w szczególności przyczynę wystawienia weksla, a w związku z tym także to, czy zaszły okoliczności, które uprawniały remitenta do żądania wykonania przez wystawcę zobowiązania stwierdzonego w wekslu.

Na poparcie swojego stanowiska powołał szereg rozstrzygnięć Sądu Najwyższego wyrażających takie samo stanowisko.

W dalszej części oceny prawnej, dokonując weryfikacji faktów z tego punktu widzenia uznał, iż powód nie dowiódł swojego żądania, a w szczególności tego, że miał usprawiedliwioną podstawę dla skutecznego domagania się zapłaty przez córkę - wystawcę weksla - sumy wekslowej wraz z odsetkami, [a obok nich także prowizji wizji komisowej.], nazywanej przez Sąd, wywodzoną z treści tego stosunku, podstawą faktyczną do „uruchomienia weksla „

.Rozważając, na tle ustaleń dokonanych w sprawie, poszczególne, możliwe według twierdzeń stron, przyczyny dla których weksel został wystawiony i ostatecznie przyjmując, że miał on zabezpieczać przed sytuacją w której lokal przy ul. (...) w K., miałby być przeniesiony na osobę trzecią, względnie stać się elementem majątku małżonków Z., a nie jedynie córki darujących, stanął na stanowisku, że brak jest podstaw do uznania, że powód jako remitent, może żądać od pozwanej spełnienia świadczenia, którego dochodzi.

Oto bowiem prawo własności do tego lokalu, od daty zawarcia umowy z 6 listopada 2013r do chwili zamknięcia rozprawy, nadal K. Z. (1) przysługuje. Powód natomiast nie przedsięwziął żadnych kroków prawnych, mających na celu zniweczenie tego tytułu po stronie córki.

W tym kontekście roszczenie powoda Sąd Okręgowy ocenił jako bezzasadne nawet w sytuacji, gdyby, jak twierdził ojciec pozwanej, darowizna lokalu miała mieć charakter „czasowy”, będąc zgodnie pomiędzy stronami umowy uzgodnionym sposobem na zabezpieczenie majątku rodzinnego przed egzekucją, wobec L. Ł. (2). Wskazał, że powód w swoim stanowisku procesowym nie twierdził nawet, że darowiznę odwołał lub że sama czynność przeniesienia własności lokalu na K. Z., była nieważna.

W tych warunkach domaganie się zapłaty kwoty 150 000 złotych wraz z odsetkami, wobec tego, że w ramach czynności z 6 listopada 2013r, strony określiły wartość jej przedmiotu na 184 000 złotych byłoby sprzeczne z istota darowizny jako umowy zawartej pod tytułem darmym.

Kontynuując ocenę prawną roszczenia, Sąd Okręgowy wykluczył zasadność stanowiska powoda, w tej jego części, w której argumentował, że zabiegając o zabezpieczenie w formie weksli [w tym tego, który jest podstawą jego roszczenia] chciał zabezpieczyć się majątkowo na starość.

Ocenił tę podstawę przyjętego zabezpieczenia jako niewiarygodną wobec tego, iż sytuacja majątkowa L. Ł. (1) jest dobra. Dysponuje tytułem własności do nieruchomości przy ul. (...) w K., zabudowanej domem. Poza tym w ramach sporu nie ubiegał się o zwolnienie od kosztów sądowych ani nie przeczył takiej właśnie sytuacji ekonomicznej po swojej stronie.

Na koniec Sąd I instancji odniósł się do zarzutów pozwanej, w ramach których uznawała czynność wystawienia weksla za nieważną z powodu błędu wywołanego podstępem ojca oraz jego bezprawnej groźby wobec matki K. Z. (1).

Obydwa te zarzuty ocenił jako bezzasadne.

Pozwana nie dowiodła zachowania terminu dla skutecznego złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli dotkniętych twierdzonymi wadami, który ustanawia art. 88 §2 kc.

W szczególności nie wykazała, kiedy oświadczenie to, skierowane do powoda drogą pocztową, zostało przez niego odebrane, przy jego zaprzeczeniu, by kiedykolwiek miało to miejsce przed wszczęciem procesu sądowego. Poza tym, nazbyt ogólne twierdzenia pozwanej co do tego, na czym obie podnoszone przez nią wady miałyby polegać, wykluczają, tym bardziej, podzielenie tych zarzutów.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 §1 i 3 kpc

W apelacji od tego orzeczenia powód, zaskarżając je w całości, domagał jego zmiany poprzez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty, wydanego przez Sąd Okręgowy w Krakowie w dniu 16 lipca 2014r oraz obciążenie przeciwniczki procesowej kosztami postępowania za obydwie instancje.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego, w sposób mający dla rozstrzygnięcia istotne znaczenie, a to :

a/ błędnego ustalenia faktycznego, iż trudności finansowe byłej żony powoda w 2013r wynikały jedynie z tego, że powód wyrzucił ją z domu przy ul. (...) oraz jej stanu zdrowia, który pogorszył się w 2009r,

b/ art. 233 §1 kpc jako następstwa błędnej, bo pobieżnej oceny zgromadzonych dowodów, w tym : zaniechania jej w odniesieniu do relacji świadków J. Ł. i H. Ł. oraz takiej oceny pozostałych dowodów osobowych z kitowych wyciągnął niepoprawne wnioski w zakresie ustaleń zgodnie z którymi ;

- istniał związek pomiędzy stanem zdrowia L. Ł. i wyrzuceniem jej przez ówczesnego męża z domu, a jej trudnościami finansowymi wiele lat później,

- przyczyna zawarcia umów darowizn z 6 listopada 2013r była inna niż wynikająca z obaw byłej żony powoda i jego córek o majątek, a pozwany podejmował je z innych pobudek niż chęć służenia jej pomocą,

- L. Ł. (1) zachowywał się agresywnie wobec małżonki,

- weksel miał służyć zabezpieczeniu przed sprzedażą lokalu przy ul. (...) [skarżący konsekwentnie w kilku fragmentach apelacji, myląc adresy lokali darowanych obu córkom, odwołuje się do lokalu przy ul. (...), darowanego I. N. [zd .

Ł.], a nie jak powinno wynikać z ustaleń prawidłowych , zabezpieczeniu jego roszczenia o zwrot udziału w prawie własności tego mieszkania ,

- zaniechania analizy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie rozwodowej małżonków Ł. , w kontekście tego, kiedy pojawiły się zarzuty agresji powoda wobec żony , w porównaniu z przystąpieniem przez niego do realizacji roszczenia wynikającego z weksla ,

- nietrafnych , sprzecznych z relacją powoda i części przesłuchanych świadków, ustaleń dotyczących tego , kto utrzymuje dom przy ul. (...) w K. , że L. Ł. została z niego przez męża wyrzucona , a także wyciągnięcia przez Sąd I instancji nieoprawnych wniosków z części własnych ustaleń i przyjęcie , że ojciec nie pomagał majątkowo pozwanej mimo , że darował jej nieruchomości , na której został wzniesiony dom w stanie surowym oraz [udział] w lokalu przy ul. (...) [mylnie określony jako położony przy ul. (...)],

- nie obdarzenia wiarygodnością w całości zeznań świadków wskazanych przez powoda, a także jego depozycji mimo , że nie było dla tej odmowy dostatecznych podstaw,

c/ art. 217 §1 i 2 kpc w zw z art. 233 §1 kpc wobec oddalenia wniosku o przesłuchanie świadka P. N. , mimo braku istotnych powodów dla takiej decyzji procesowej.

- naruszenia prawa materialnego , art. 103 prawa wekslowego , wobec nietrafnego uznania , że zarzuty pozwanej są skuteczne, wobec sformułowanego w pozwie żądania powoda.

Odpowiadając na apelację, pozwana domagała się jej oddalenia , jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw oraz obciążenia L. Ł. (1) kosztami postępowania przed Sądem II instancji.

Rozpoznając apelację , Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy powoda nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

W szczególności, nie można podzielić , jako usprawiedliwionego, żadnego z zarzutów na których skarżący oparł jego konstrukcję.

Na wstępie należy zauważyć , że powód stawia przede wszystkim zarzuty procesowe, w ich ramach podważając sposób , w jaki Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów , z jego krytyką wiążąc zarzut błędnych ustaleń faktycznych, którym , w jego konkluzji , przeciwstawia własną wersję zdarzeń , jego zdaniem odpowiadających rzeczywistości , w świetle których roszczenie skierowane przeciwko córce , powinno było zostać przez Sąd I instancji uwzględnione.

Odmienne ocena Sądu Okręgowego jest, zdaniem L. Ł. (1), podstawą do uzasadnionego wniosku o naruszeniu tym samym prawa materialnego , a to normy art. 103 prawa wekslowego, która poprzez oddalenie powództwa, została nieprawidłowo zastosowana.

Ocenę środka odwoławczego powoda rozpocząć trzeba od weryfikacji zarzutu naruszenia art. 233 §1 kpc .

Przypomnieć w związku z nim należy , odwołując się do utrwalonego i podzielanego przez skład Sądu Apelacyjnego rozstrzygającego sprawę , stanowiska Sądu Najwyższego, wypracowanego na tle wykładni tej normy , iż skuteczne postawienie zarzutu jej naruszenia wymaga od strony wykazania na czym , w odniesieniu do zindywidualizowanych dowodów polegała nieprawidłowość postępowania Sądu, w zakresie ich oceny i poczynionych na jej podstawie ustaleń.

W szczególności strona ma wykazać dlaczego obdarzenie jednych dowodów wiarygodnością czy uznanie, w odróżnieniu od innych, szczególnego ich znaczenia dla dokonanych ustaleń , nie da się pogodzić z regułami doświadczenia życiowego i [lub] zasadami logicznego rozumowania , czy też przewidzianymi przez procedurę regułami dowodzenia.

Nie oparcie stawianego zarzutu na tych zasadach , wyklucza uznanie go za usprawiedliwiony, w ramach uznania , iż pozostaje on dowolną , nie doniosłą z tego punktu widzenia polemiką z oceną i ustaleniami Sądu niższej instancji.

/ por. w tej materii , wyrażające podobne stanowisko , powołane tylko przykładowo, orzeczenia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2001, sygn. IV CKN 970/00 i z 6 lipca 2005 , sygn. III CK 3/05 , obydwie powołane za zbiorem Lex/

Uwzględniając te , mające charakter generalnych stwierdzeń , wnioski w zakresie wykładni przepisu do którego odwołuje się skarżący i odnosząc je do motywów jakimi posłużył się on, a by zarzut jego naruszenia uzasadnić , ocenić należy , że argumentacja ta nie jest podstawą do uznania zarzutu za trafny.

W pierwszym rzędzie zauważyć należy , że jakkolwiek motywy apelacji w tym zakresie są redakcyjnie bardzo rozbudowane, tym nie mniej sprowadzają się wyłącznie do nieopartej na wskazanych wyżej zasadach, polemiki z oceną dowodów , która przeprowadził Sąd I instancji.

W ramach krytyki sposobu postępowania Sądu niższej instancji w tym zakresie skarżący kwestionuje to , że nie dał on w całości albo w pełni wiary relacjom samego L. Ł. albo świadków , którzy byli przesłuchani z jego inicjatywy dowodowej. Pomija przy tym , że w motywach orzeczenia zostały w sposób jednoznaczny wskazane podstawy do takiej oceny tych depozycji.

Był to , w odniesieniu do zeznań znajomego powoda H. Ł. (2) w części , J. Ł. (2) - kuzyna powoda , A. P. - jego przyjaciela , oraz B. P. - aktualnej partnerki apelującego , w całości fakt , że wiedzę o faktach , które relacjonowali czerpali wyłącznie z informacji powoda , nie będąc świadkami bezpośrednimi , którejkolwiek z okoliczności doniosłych dla rozstrzygnięcia.

W tej części motywów kontrolowanego instancyjnie orzeczenia, Sąd wskazał także przyczyny dla których odmówił wiarygodności tej części zeznań powoda z których miała wynikać, wskazywana przezeń przyczyna wystawienia weksla oraz to, że darowizna dokonana 6 listopada 2013r na rzecz pozwanej , miała mieć charakter „czasowy”

Dokonując w ten sposób podważanej obecnie oceny, Sąd, wbrew odmiennemu zapatrywaniu skarżącego, nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów , których kryteria określone zostały w normie art. 233 §1 kpc .

Wniosek taki ma tę konsekwencję , że Sąd II instancji jest zobligowany do aprobaty nie tylko dla tej oceny ale także dla ustaleń , które wynikają z wniosków z tej oceny wynikających.

Trzeba bowiem dodatkowo podkreślić , że swobodna ocena dowodów jest jednym z podstawowych elementów składających się na jurysdykcyjną kompetencję Sądu i w warunkach takich , kiedy ustawowe kryteria jej przeprowadzenia zostają zachowane, ocena taka musi zostać , w ramach kontroli instancyjnej zaaprobowana , nawet wówczas , gdyby ze zgromadzonego materiału procesowego można wyciągnąć równie poprawne logicznie , chociaż przeciwne wnioski do tych , które , w zakresie ustaleń na jej podstawie sformułował Sąd niższej instancji.

Zarzut stawiany przez L. Ł. (1) jest nieusprawiedliwiony także dla dlatego , że znaczna część argumentacji mającej go wspierać , dotyczy tych dowodów i stwierdzonych na ich podstawie okoliczności , które dla rozstrzygnięcia o roszczeniu zgłoszonym w pozwie okazały się być nieistotne.

Uwaga ta odnosi się do tej części oceny i ustaleń , które były związane ze sposobem zachowania powoda wobec członków rodziny , chorobą L. Ł. i jej wyrzuceniem przez ówczesnego męża w 2006r z domu przy ul. (...) w K. , późniejszego finansowania kosztów utrzymania tego domu przez matkę apelującego czy też tego , czy i w jakim zakresie , ojciec uprzednio pomagał finansowo K. Z. (1) i jej mężowi.

Zasadność omawianego, oraz bezpośrednio z nim związanego, zarzutu błędu w ustaleniach , które Sąd I instancji uczynił podstawą faktyczną wydanego wyroku , jest wykluczona także dlatego , że w świetle dotychczasowego stanowiska powoda co do tego czemu miał służyć weksel, zważywszy także na jego treść i jaki charakter miała czynność prawna dokonana przez strony 6 listopada 2013r , nie jest wiarygodną zawarta w motywach apelacji depozycja

skarżącego co do tego, że darowizna lokalu miała charakter czasowy, a sam udział w nim, który należał uprzednio do powoda, miał być zabezpieczeniem majątkowym dla niego na starość, a wobec tego, zupełny w chwili wystawienia weksel, miał zabezpieczać jego roszczenie wobec córki o zwrotne przeniesienie tego udziału. Nie może budzić wątpliwości, iż to właśnie na niej buduje skarżący krytykę tak oceny jak i ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy, na podstawie których wyraził on inne stanowisko.

Opisując wzmiankowaną zmienność stanowiska obecnie apelującego w tym zakresie, przypomnieć należy, że pierwotnie - w motywach pozwu - zupełnie nie odwoływał się on do charakteru samej czynności na podstawie której powódka stała się właścicielką lokalu przy ul. (...) w K. nie wiążąc z nie celu dla którego został wystawiony przez córkę weksel. Odwoływał się jedynie do abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego, oderwanego od swojej przyczyny prawnej.

Również później, kiedy w ramach zarzutów od nakazu zapłaty K. Z. (1) zakwestionowała podstawę istnienia wierzytelności, którą potwierdzał dokument weksla, nawiązując do treści stosunku podstawowego i celu takiej formy zabezpieczenia, powód nie powoływał się na „czasowy” charakter darowizny czy też na, eksponowany w apelacji, zamiar uczynienia z udziału w lokalu [w dacie orzekania przez Sąd II instancji nadal własności pozwanej] zabezpieczenia majątkowego na starość. Dopiero w końcowym etapie postępowania rozpoznawczego, ta przyczyna wystawienia weksla zaczęła być przez powoda podnoszona, przy czym skarżący nie zdołał, jak już była o tym mowa uprzednio dowieść, że była ona przyczyną rzeczywistą, a przy tym taką, która w świetle innych faktów, ustalonych w sprawie, uprawniałaby go do skutecznego domagania się od córki sumy wekslowej wraz z odsetkami i prowizją komisową.

Uznanie zarzutu przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów i będącego jego konsekwencją zarzutu błędu ustaleń, którego realizacji skarżący upatrywał w niezgodności tychże z wersją zdarzeń, które on uznawał za odpowiadające stanowi prawdziwemu, ma to następstwo, że ustalenia Sądu Okręgowego, jako poprawne, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Należy jej jedynie uzupełnić o fakt, który nie był pomiędzy stronami sporny, że w tym samym dniu 6 listopada 2013r, kiedy rodzice darowali K. Z. (1) lokal mieszkalny przy ul. (...), dokonali również takiej darowizny na rzecz drugiej córki I. Ł. po mężu N., w odniesieniu do lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. (...).

Nie ma racji skarżący, ponosząc zarzut procesowy naruszenia art. 217 § 1 i 2 kpc w zw z art. 233 §1 kpc, wobec oddalenia wniosku apelującego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka P. N..

Wbrew jego argumentom stanowisko Sądu I instancji zgodnie z którym był to wniosek spóźniony jest poprawne.

Postulat przeprowadzenia tego dowodu, w warunkach prowadzenia postępowania w reżymie nakazowym, został sformułowany przez L. Ł. (1) dopiero po tym, kiedy pozwana, pierwotnie go zgłaszając, zdecydowała się go cofnąć. / k. 356 akt /

Zważywszy na tezę dowodową, której potwierdzeniu miało posłużyć jego zeznanie /por k. 22 akt / w tym w szczególności na to, iż świadek ten miał potwierdzić okoliczności w jakich był wystawiony przez pozwaną weksel, oraz stanowisko K. Z. (1) w zarzutach, w ramach których kwestionowała ona podstawę swojej odpowiedzialności, właśnie odwołując się do stosunku podstawowego powód powinien wnioskować ten dowód już w reakcji na nie, [ściślej, przyłączyć się do ówczesnego żądania dowodowego córki z ewentualnym rozszerzeniem zakresu tezy dowodowej], skoro już wówczas powstała rzeczywista potrzeba jego przeprowadzenia.

Skoro nie uczynił tego wówczas, to nie można zasadnie podważyć oceny Sądu, iż był to wniosek spóźniony.

Poza tym motywując oceniany zarzut skarżący nie wskazuje jaki wpływ na wynik sprawy miało nie przeprowadzenie tego dowodu. Ograniczył się bowiem jedynie [pomimo redakcyjnego rozbudowania motywów środka odwoławczego jako takiego] do stwierdzenia, iż był to świadek bezpośredni, mający istotną wiedzę.

Nie określił w szczególności jakie okoliczności w ten sposób nie zostały przez Sąd I instancji ustalone , rzutując bezpośrednio na treść wydanego orzeczenia, w kontekście przyczyn , które zdaniem Sądu Okręgowego o niej zdecydowały.

Niezasadnie również powód podnosi zarzut naruszenia prawa materialnego.

Czyniąc uwagę wstępną w odniesieniu do niego, należy zwrócić uwagę , że skarżący nie wskazuje , która z wyodrębnionych redakcyjnie części art. 103 prawa wekslowego została przez Sąd Okręgowy naruszona.

Jak można sądzić z treści motywów jakie w związku z nim zostały powołane , naruszenia tego przepisu skarżący upatruje jedynie, ujmując to generalnie w wyrażeniu przez Sąd zdaniem skarżącego nieoprawnego wniosku , iż remitent nie miał dostatecznej podstawy do „ uruchomienia weksla „ a poprawniej i ściślej się wyrażając , nie zostały przezeń wykazane okoliczności , które , przy przyjęciu , że weksel miał zabezpieczać przed zbyciem lokalu przez pozwaną , usprawiedliwiłyby roszczenie po stronie ojca o zapłatę przez nią sumy dochodzonej pozwem.

Gros argumentacji , którą w ramach tego zarzutu skarżący powołuje sprowadza się do powtórzenia przezeń po raz kolejny tego , jaka była - jego zdaniem- treść porozumienia pomiędzy nim i żoną jako darczyńcami a córką , jako obdarowaną, co do charakteru samej umowy na podstawie której stała się właścicielką lokalu przy ul. (...) w K. oraz co z tego porozumienia wynikało dla oznaczenia tego, co miał zabezpieczać wystawiony przez pozwaną weksel.

Te ponownie powołane depozycje i oceny , w odwołaniu się do ustaleń poczynionych w sprawie , nie mogą skutecznie wspierać stawianego zarzutu.

Sąd Apelacyjny podziela zapatrywanie prawne Sądu Okręgowego oparte na powszechnie aprobowanej wykładni art. 17 prawa wekslowego , zgodnie z którym wystawca weksla własnego , zupełnego w chwili wystawienia [a takim był weksel do którego odwoływał się L. Ł.], w warunkach gdy nie został on puszczony w obieg , może w ramach obrony przed roszczeniem remitenta , odwołać się do zarzutów opartych na treści stosunku podstawowego.

Dodać do stanowiska Sądu Okręgowego należy , że w takim przypadku stosunek podstawowy decyduje nie tylko o zasadzie ale i zakresie odpowiedzialności wystawcy weksla , który nigdy nie może być szerszy niżeli wynika to z treści tego stosunku.

/ por. ponadto, wyrażające podobne stanowisko uwagi A. Szpunara w komentarzu do prawa wekslowego pod redakcją M. Kalińskiego s. 123-125 , wydawnictwo Lexis – Nexis 2003/

Uznając zatem , że zasadnie w treści tego stosunku córka powoda upatrywała skutecznej obrony przed jego roszczeniem przyjąć trzeba , że Sąd I instancji miał rację także co do tego , że nawet nie dzieląc zarzutów K. Z. (1) , które miały zniweczyć podstawę jej odpowiedzialności wekslowej , dokonywał szerszej analizy zasadności roszczenia skarżącego z punktu widzenia tego, czy spełniły się przesłanki faktyczne uprawniające L. Ł. do skutecznego domagania się od córki świadczenia , które wynikało z weksla.

Sąd II instancji uznaje , że Sąd Okręgowy nie popełnił zarzucanego mu błędu zastosowania prawa materialnego stając na stanowisku , iż na datę orzekania [także przez Sąd Apelacyjny] nie zostały spełnione warunki , w których roszczenie dochodzone pozwem byłoby uzasadnione.

Przyjmując, w oparciu o ustalone w sprawie fakty , że weksel wystawiony przez K. Z. miał zabezpieczać przed zbyciem darowanego jej przez rodziców lokalu mieszkalnego przy ul. (...) , osobom trzecim , w tym przed sytuacją w której prawo do niego stałoby się składnikiem majątku wspólnego jej i męża S. Z. (1) , do chwili obecnej warunki w których ojciec mógłby wobec córki ubiegać się o zapłatę świadczenia stwierdzonego wekslem nie zostały spełnione.

Lokal mieszkalny nadal pozostaje jej własnością . Wyniki postępowania rozpoznawczego nie dały jakichkolwiek podstaw do usprawiedliwionego potwierdzenia , że od daty wystawienia weksła pozwana przedsięwzięła jakikolwiek kroki zmierzające do jego zbycia , obciążenia, czy innego ograniczenia swojego tytułu właścicielskiego do niego.

Z drugiej strony ojciec jakkolwiek twierdził , że jego wiarygodność wobec córki dla której źródłem był dokument weksła stała się wymagalna, nie dowiódł , że do chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem II instancji przedsięwziął czynności zmierzających do odwołania darowizny [w zakresie udziału w prawie własności lokalu przy ul. (...)] albo ubiegał się , w drodze odrębnego procesu, o stwierdzenie nieważności tej czynności prawnej.

W tym kontekście powiedzieć jeszcze należy , że stanowiska tego w żaden sposób zmienić nie może, złożony przez L. Ł. przed Sądem Apelacyjnym wraz ze środkiem odwoławczym wnioszek dowodowy. / pismo procesowe z dnia 27 października 2017r / Został on oddalony z uwagi na to , że stanowiące jego przedmiot oświadczenie , nie zostało podpisane, wobec czego nie było wiadomym od kogo pochodzi.

Dla podważenia tej oceny nie są dostatecznymi argumenty skarżącego odwołujące się do treści dokumentu weksła , w tym wysokości kwoty wekslowej oraz wskazanej w nim daty, w której K. Z. (1) miała spełnić świadczenie jej odpowiadające.

Treść weksła nie dyskwalifikuje , jak podnosił to nietrafnie powód , poprawności prawnej stanowiska Sądu Okręgowego co do rzeczywistej przyczyny wystawienia weksła.

Wyrażając pogląd przeciwny i stwierdzając , że darowizna miała mieć charakter „czasowy „ , a wystawienie weksła miało zabezpieczać zwrotne przeniesienie udziału w prawie własności lokalu przez obdarowaną na ojca, L. Ł. nie zauważa , iż żaden dokument nie stanowi potwierdzenia dla jego stanowiska a także i jego zachowanie po okresie , kiedy zgodnie z treścią weksła, miał otrzymać sumę wekslową nie stanowi chociażby uprawdopodobnienia , iż taka była rzeczywista przyczyna zabezpieczenia wekslem.

Po pierwsze , w treści umowy darowizny lokalu z 6 listopada 2013r, brak jest chociażby pośredniego wskazania na to , iż taki był , uzgodniony wspólnie zamiar stron.

Co więcej, gdyby przyjąć , że tak właśnie było i taki wspólnie powzięty zamiar stron umowy co do nie wywołania definitywnego skutku przeniesienia własności lokalu pod tytułem darmym na pozwaną , był objęty konsensusem osób dokonujących czynności prawnej należałoby postawić pytanie o ważność tej czynności prawnej.

Po wtóre , reprezentując swoje stanowisko powód nie może skutecznie odwoływać się do wskazanej w wekslu sumy twierdząc , że odpowiadała ona właśnie wartości jego udziału w prawie własności darowanego lokalu , skąd należy wnosić , że chciał w krótkim czasie odzyskać swoje prawo do niego, zabezpieczeniem czego był weksel.

Pomija powód bowiem , że strony w umowie określiły wartość przedmiotu darowizny na sumę łączną 184 000 złote , która jest bliską właśnie sumie wekslowej , tym bardziej gdy się uwzględni zastrzeżone od niej odsetki.

Nie jest dostatecznym argumentem za jego stanowiskiem także , eksponowany w stanowisku skarżącego termin w jakim świadczenie stwierdzone wekslem miało być spełnione przez wystawcę.

O tym , iż termin ten z rozważanego punktu widzenia nie był doniosły, świadczy to , iż pomimo jego upływu, L. Ł. nie podejmował żadnych kroków prawnych [w warunkach takich , gdy lokal pozostawał nadal w majątku córki K.] , aby spełniała ona świadczenie wynikające z weksła.

Zdecydował się na to dopiero wówczas , gdy po raz kolejny zaognił się konflikt z żoną na tle korzystania przez nią z lokalu przy ul. (...). Ta korelacja czasowa pomiędzy tymi zdarzeniami czyli odmową zapłaty czynszu za kolejne miesiące korzystania z tego lokalu a wezwaniem do wykupu weksła datowanym na 26 maja 2014r wskazuje , że dysponowanie wekslem i możliwość „ jego uruchomienia „ stanowiła jedynie formę nacisku finansowego ojca wobec

córki, a pośrednio żony, wyabstrahowanego od tego z jakim zdarzeniem powiązane zostało wystawienie weksla, a tym bardziej od tego czemu jako zabezpieczenie miał służyć.

Nie można, w ramach tej oceny tracić z pola widzenia i nie uwzględniać tego, że w trakcie trwania postępowania rozwodowego małżonków Ł., rozpoczętego w 2014r i zakończonego prawomocnym orzeczeniem z dnia 26 maja 2015r córki i żona proponowały powodowi, że w zamian za zwrot weksli przeniosą na niego jedno z mieszkań objętych umowami darowizn z 6 listopada 2013r.

Z ustaleń dokonanych w sprawie wynika, że propozycja została przez ojca i męża odrzucona, co przeczy tak eksponowanemu w motywach omawianego zarzutu, argumentowi skarżącego o tym, że udział w lokalu przy ul. (...) miał stanowić zabezpieczenie majątkowe powoda na starość, darowizna była jedynie „czasowa”, sam natomiast weksel miał gwarantować zwrotne przeniesienie tego udziału na powoda.

Ze wskazanych przyczyn także i ten zarzut apelacyjny należało odeprzeć.

Dlatego, w uznaniu apelacji za niezasadną, Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku, na podstawie art. 385 kpc. Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego była norma art. 98 §1 i 3 kpc i wynikająca z niej, dla wzajemnego rozliczenia stron z tego tytułu, zasada odpowiedzialności za wynik sprawy. Kwota należna K. Z. (1) od ojca, odpowiada i wyczerpuje się w wynagrodzeniu jej pełnomocnika będącego adwokatem, ustanowionym z urzędu, za pomoc prawną udzieloną jej także w postępowaniu przed Sądem II instancji.

Jej wysokość została ustalona na podstawie § 8 pkt 6 w zw z § 16 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016r [DzU z 2016 poz. 1714]

SSA Grzegorz Krężolek SSA Barbara Górczanowska SSA Teresa Rak